

68.
koncertní
sezona
2023
2024

Novoroční koncert
New Year's Concert
Neujahrskonzert
Janáčkovo divadlo
1|1|2024

Filharmonie
Brno Philharmonic

Program

ANTONÍN DVOŘÁK

Suita A dur op. 98b „**Americká**“ pro orchestr | 23'

Suite in A major, Op. 98b, „**American**“, for orchestra

Suite in A-Dur Op. 98b „**Amerikanische**“, für Orchester

1. Andante con moto
2. Allegro
3. Moderato alla polacca
4. Andante
5. Allegro

MORTON GOULD

Tap Dance Concerto

(Koncert pro step a orchestr /

Konzert für Steptanz und Orchester) | 16'

1. Toccata
2. Pantomime
3. Minuet
4. Rondo

přestávka / interval | 20'

GEORGE GERSHWIN / arr. MORTON GOULD

Porgy a Bess, suite pro orchestr | 35'

Porgy and Bess, suite for orchestra

Porgy und Bess, Suite für Orchester

BOHUSLAV MARTINŮ

Le Jazz, H 168 | 5'

Martina Konečná step / tap dance / Steptanz

Filharmonie Brno

dirigent / conductor / Dirigent **Dennis Russell Davies**

Milé dámy a pánové,

přeji vám jménem celého orchestru i managementu Filharmonie Brno šťastný nový rok 2024. Společně vám navíc přejeme spoustu krásné hudby a mimořádných setkání s vámi. Vám je určeno mistrovství tohoto špičkového orchestru, který hrdě reprezentuje Brno i Českou republiku po celém světě. Těším se na všechny společné zážitky s vámi.

Vaše Marie Kučerová, ředitelka

Brněnská filharmonie byla ustavena jako Státní filharmonie Brno k prvnímu lednu 1956 a týž den provedla svůj první koncert (byť ještě nikoli pod svým názvem). Od té doby pořádá své novoroční koncerty pravidelně a symbolicky tak jimi nejen vítá příchod nového roku, ale slaví i své narozeniny, v roce 2024 již osmašedesáté. V něm nás čeká Rok české hudby, který je pravidelně vyhlášen pro léta zakončená čtyřkou (s ohledem na vysokou koncentraci výročí českých skladatelů). S naším americkým šéfdirigentem Dennisem Russellem Daviesem do něj příznačně vstoupíme s česko-americkým programem.

O skladbách

Bílá vlna na černém beránku. Kulturní výměny na evropsko-americké frontě

Evropa vstupovala do 20. století ve znamení secese a dekadence. Už v předchozí éře romantismu se ale postupně rozpadal jednotný estetický rámec, v němž se dřívější myšlení pohybovalo. Umělec se stále více stával samostatnou individualitou budující svůj vlastní tvůrčí vesmír, který jen volně zapadá do širokého proudu doby, pro niž je stále obtížnější nalézt sjednocující definici. Zdálo se, jako by mizela všechna dosud platná pravidla, rozpadaly se staré hodnoty, jako by končil starý svět.

Stejně jako dnes se i tehdy ozývaly hlasy, které kolem sebe viděly pouze rozpadající se systém hodnot a přirovnávaly jej k úpadku říše římské. Jedno z nejpřednějších míst mezi nimi zaujímal hlas držitele Nobelovy ceny Henryka Sienkiewicze: mohutně se rozezněl ve velkolepém románu *Quo vadis*, který se pohybuje na hranici fikce a historické lži.

Vývoj událostí jako by apokalyptickým vizím zhroucení starých pořádků přesto dával za pravdu: autor románu z doby císaře Nerona zemřel uprostřed první světové války v roce 1916. Jeden z nejhorších válečných konfliktů v dějinách otrásl společností, kulturou i uměním, ale nestalo se tak vždy jen v negativním smyslu. Zároveň s americkou armádou totiž připlul do Evropy také 369. pěchotní pluk známý jako Harlem Hellfighters, složený převážně z Afroameričanů. Zatímco dobová německá propaganda zneužívala účast barevných vojáků k rasistickým útokům, plukovní kapela začala Evropanům předvádět, jak zní nefalšovaná jazzová hudba přímo od zdroje.

Nejednalo se samozřejmě zdaleka o první kulturní výměnu mezi Evropou a Spojenými státy, do té doby však proudili umělci a zároveň s nimi i kulturní hodnoty spíš směrem do Ameriky. Jedním z nejzajímavějších příkladů je **Antonín Dvořák** (1841–1904), který působil ne celých tři roky v New Yorku jako ředitel konzervatoře a vytěžil z pobytu v USA své nejhranější skladby: *Novosvětskou symfonii*, *Smyčcový kvartet č. 12 F dur* a *Koncert pro violoncello a orchestr h moll*.

Jeho **Suita A dur** op. 98b získala přizvisko „**Americká**“ podle místa vzniku. Dvořákovský znalec Ondřej Šupka uvádí, že „americký“ původ díla prozrazuje hned ve třetím taktu výrazná synkopa. Z celého díla však číší především Dvořákova schopnost proměnit v hudbu vše, co

mu přišlo pod ruku – podobně jako král Midas měnil dotekem vše na zlato. Hudba plyne v kontrastech a přitom uvolněně, jako by si chtěl autor od hektického New Yorku spíše oddechnout. Zároveň nezapře, že suita kdysi skutečně tvořila doprovod k tanci a přímý odkaz na polonézu se objevuje v tempovém označení třetí z pěti vět. Skladba je – jak to u Dvořáka často bývá – formálně přísná, aniž by si toho posluchač byl nucen všimát. Sonátová forma, rondo či téma s variacemi se najednou zdají být těmi nejsamozřejmějšími věcmi na světě.

Čerstvá vláha pro přeplněné žaludky

S přílivem jazzu se v Evropě na konci Velké války objevil nesmírně silný a živý proud od amerického pobřeží. Proroci konce světa měli snad pravdu v tom, že Evropané jsou přesyrceni fyzickým i duchovním konzumem všeho druhu a sami už nevědí, co by je ještě dokázalo zaujmout a probudit z letargie. U Sienkiewiczze byl jejich obrazem Nero, který se chystá zapálit Řím jen proto, aby o jeho požáru napsal úchvatnou báseň. Mnohem zemitěji a stručněji hovořil o týchž lidech starý ovčák, který pohostil bramborami a kyselým mlékem Švejka na jeho českobudějovické anabázi: „Jindá sem chodívali procesím, abych jim nějakýho toho skopce prodal pod rukou, ale poslední léta, žrali by byli jen samý vepřový, drůbež, všechno máslem nebo sádlem maštěný.“

Evropští skladatelé – alespoň někteří – si tedy utířeli huby mastné od novoromantického patosu, bombastických obsazení i psychologizujících hudebních analýz rozvrácených duší a začali se vši té těžkotonázní starobě smát, jestli ne dokonce posmívat. Pařížská Šestka vnesla do hudby velkou dávku dobové taneční lehkosti, bitonality a synkop postavených na klasicistních vzorcích. Podobně se činil Igor Stravinskij, v domácím prostředí Pavel Haas, Hans Krása či Jaroslav Ježek a také pařížský Čech **Bohuslav Martinů** (1890–1959). Americká populární hudba mocně zasáhla i vážné umění, které se alespoň na chvíli přestalo brát tak smrtelně vážně.

Pokud by se francouzské publikum vypravilo na pětiminutovou drobnost **Le Jazz** v roce 1928, kdy skladba vznikla, patrně by říkalo, že jde na „I džaz“ – americká výslovnost dorazila do Evropy s jistým zpožděním za hudbou, v níž se ozývají saxofony, tamburína a banjo. Martinů tu spíše než jazz evokuje sladký zvuk evropských tanečních orchestrů, který dodnes recykluje v Německu Max Raabe či u nás Ondřej Havelka.

Bratrstvo pronásledovaných

V samotné Americe se zatím hudba černého proletariátu hlásila o slovo s ještě větší intenzitou než v Evropě. Jazzové infuze postrčily novým směrem hudební vydavatelství nakupená v newyorské Tin Pan Alley. Sdružovali se tam mimo jiné židovští skladatelé i interpreti, kteří měli k afroamerické komunitě blízko: z vlastní zkušenosti prožívané přes generace dokázali soucítit s jejím postavením věčně pronásledované a utlačované skupiny, na niž se každou chvíli přivalí nějaké neštěstí. Snad to dnes zní zvláštně, ale cítili se s ní alespoň do jisté míry na jedné lodi.

Pocit vydeděnosti a života v ustavičném nebezpečí mohly obě komunity snadno sdílet. Příslušníci židovské diaspory přijížděli do Ameriky jako do země, kde budou moci bezpečně žít. I rodiče George Gershwna (1898–1937) – jehož původní jméno před poameričtřením znělo Jacob – se přestěhovali do New Yorku kvůli silicím antisemitským náladám v carském Rusku, odkud pocházeli.

Židovští hudebníci tvořili v jazzové komunitě nesmírně vlivnou skupinu. Jeden z nejlépe placených amerických zpěváků a entertainerů 20. let Al Jolson se narodil ještě v Litvě v rodině rabína a kantora. Z rodiny židovských přistěhovalců pocházel i král swingu Benny Goodman. Všichni se pak mohli potkávat v prestižním newyorském Cotton Clubu, kde se svými orchestry excelovali Duke Ellington a frenetický šoumen Cab Calloway.

Právě lidé tohoto typu vytvářeli živnou půdu, z níž pak mohli vzejít skladatelé jako **Morton Gould** (1913–1996): obratní autoři, kteří uměli s hudbou skvěle zacházet a zároveň už nemuseli nic zvláštního vymýšlet. Základní práce na organickém mixu symfonické a jazzové hudby byla hotová a další generace už mohly surfovat na nekonečně vlně profesionálně a invenčně vytvářené zábavy.

Koncert pro step a orchestr z roku 1952 přináší přesně to, o čem hovoří název kompozice. Titulek neklame spotřebitele a přináší plnohodnotnou čtyřvětou skladbu, jejíž sólový rytmický part je vepsaný v partitūře do notové osnovy hned nad smyčci – zkrátka tak, jak to má být. Tempové označení první věty „bright and vigorous“ – vesele a energicky – dokonce připomene beethovenovské „allegro con brio“ – vesele s ohněm. Pomalá druhá věta je nadepsaná jako *Pantomima* a nejspíše zde si čtenář not uvědomí, že choreografie celého výstupu je záležitostí sólistky či sólisty: noty předepisují pouze cvakavý rytmus stepařských kroků a žádné další pokyny pro taneční výstup neuvádějí. Ke klasickým kořenům se kompozice vrací třetí a čtvrtou větou ve formě menuetu a ronda.

Dennis Russell Davies a Cab Calloway (1907–1994), významný jazzový zpěvák, který proslul mj. jako představitel role Sportin' Life v Porgy a Bess. Zdroj: archiv Dennise Russella Daviese

Hrajete jazz? A mohla bych ho slyšet?

Není zcela od věci si připomenout, že meziválečný jazz lze jen těžko jednoznačně oddělit od dobové pop music. Jen pro základní orientaci: Luis Armstrong či Duke Ellington dělali spíše to první, vynikající songwriteri a autoři muzikálů Cole Porter a George Gershwin spíše to druhé. Hranice ale byla hodně rozmazaná – rozhodně mnohem víc než dnes, kdy se řada jazzových hudebníků pokládá za čistě koncertní umělce. Tento vývoj souvisí – velmi zhruba řečeno – se snahami o emancipaci afroamerických hudebníků i jejich hudby jako takové.

U počátků jazzu však stáli také kreolové, velmi brzy se do žánru zapojili i bílí hudebníci a vznikaly i smíšené bigbandy. I s velkým časovým odstupem se jedná o vcelku nepřehlednou směs lidí i hudebních vlivů, v nichž ale vždy dominovaly afroamerické idiomy. Ty pak zprostředkovávají také propojení jazzu se spirituály, blues či černými gospely.

Zmatení hudebních jazyků lze skvěle dokumentovat na opeře **Porgy a Bess**, z níž zaranžoval orchestrální suitu Morton Gould. Nejambicióznější a zároveň také nejzávažnější dílo **George Gershwina** je občas označováno za jazzovou operu a jistě k tomu přispěla i nahrávka, na níž výběr nejslavnějších čísel natočili Ella Fitzgerald a Luis Armstrong. Famózní zpěvačka i trumpetista a zpěvák se zcela jistě pokládali za součást jazzové scény, neváhali však interpretovat populární písně z amerických muzikálů a třeba i ryze evropského Mackie Messera. Do jejich hudebního světa i schopnosti zahrát vše s nezaměnitelnou osobitostí se vešlo prakticky cokoliv.

Podobně tomu je také s operou, v níž Gershwin ztvárnil sociální drama chromého žebráka Porgyho a jeho lásky k Bess: prostitutce závislé na alkoholu a na kokainu, která se marně pokusí vést usedlejší život. Vše se odehrává v kulisách rybářské usedlosti Catfish Row a kromě slavných písní jako je ukolébavka *Summertime* či optimistická *I Got Plenty o'Nuttin'*, se v opeře objevuje spousta charakteristické hudby vykreslující denní život. Smuteční spirituál *Gone, Gone, Gone* za zavražděného Robbinse či gospel *Oh, the Train is at de Station*, který ho doprovází na cestu do nebe. Po společné modlitbě *Oh, Doctor Jesus* za nemocnou Bess následují zvukomalebné výkřiky pouličních prodavačů, které jako by Gershwin opsal od Leoše Janáčka.

Celý hudební komplex směřuje k co nejpůsobivější charakteristice lidí i prostředí, v němž prožívají své štěstí i tragédie. Jazz to zcela jistě není, ale z dobové americké hudby je v *Porgy a Bess* skoro všechno – od superpopulárních evergreenů až po pomyslné nahlédnutí do malého kostela, kde se právě koná charismatické shromáždění. Gershwinovi se v *Porgy a Bess* povedl tak věrohodný obraz rybářské komunity, až si dílo vysloužilo i obvinění z rasistických stereotypů: Afroameričané jsou zde výhradně chudí, nevzdělání až negramotní, pověřiví a jejich životní náplň tvoří kromě těžké práce už jen závislosti všeho druhu.

Suita Mortona Goulda vynechává z Gershwinovy opery zpěv a tím také přitahuje více pozornosti k čistě orchestrální stránce věci. Vokální linku předává různým nástrojům, ale v doprovodu zachovává vesměs originální sazbu včetně instrumentace.

Boris Klepal

O účinkujících

Martina Konečná je lektorka, choreografka a interpretka, která se věnuje modernímu tanci a stepu. Kromě mnoha titulů mistryně světa, Evropy a České republiky ve stepu má za sebou účinkování v televizních pořadech, na zahraničních festivalech a workshopech. Jako host vystupovala s Filharmonii Brno, zasedala v porotách několika zahraničních steptařských soutěží. Pravidelně se zúčastňovala zahraničních seminářů a mistrovských kurzů u světových steptařských špiček.

V roce 2007 založila vlastní taneční a steptařské studio NO FEET, jedno z neúspěšnějších v České republice, které pořádá jak kurzy stepu, tak mnoha dalších tanečních stylů. Za dobu svého patnáctiletého fungování získalo mnohá ocenění, od roku 2010 je pořadatelem Mezinárodního steptařského festivalu Brno a roce 2016 se stalo pořadatelem steptařské části tanečního veletrhu Dance Life – největší taneční události v České republice. Stepaři a steptařky z NO FEET vystupovali v televizních pořadech, na talentových soutěžích nebo na divadelních prknech. Pravidelně reprezentují město Brno na vlastních akcích nebo akcích partnerských měst. V roce 2024 chystá spolek novou spolupráci s aktivními zahraničními festivaly – Floripa Tap (Brazílie), Tap On Mallorca, PopFest (Itálie) a dalšími.

Kořeny brněnské filharmonie sahají do 70. let 19. století, kdy v Brně mladý Leoš Janáček usiloval o vznik českého symfonického orchestru. Dílo slavného skladatele 20. století je ostatně nejvýznamnější programovou položkou tělesa, které je považováno dodnes za jeho autentického interpreta.

Dnešní **Filharmonie Brno** vznikla v roce 1956 sloučením rozhlasového a krajského orchestru a od té doby patří svou velikostí i významem k české orchestrální špičce. Na svých turné provedla na tisíc koncertů v Evropě, ve Spojených státech, v Latinské Americe, na Dálném i na Blízkém východě. Je pravidelným hostem světových i českých festivalů, kde často spojuje umělecké síly s Českým filharmonickým sborem Brno. V sezoně 2022/2023 uspořádala turné po Velké Británii a Spojených státech a navštívila řadu renomovaných pódii (Festival Rheingau, festival Ars Electronica v Linci, Grosses Festspielhaus v Salcburku, Gewandhaus v Lipsku).

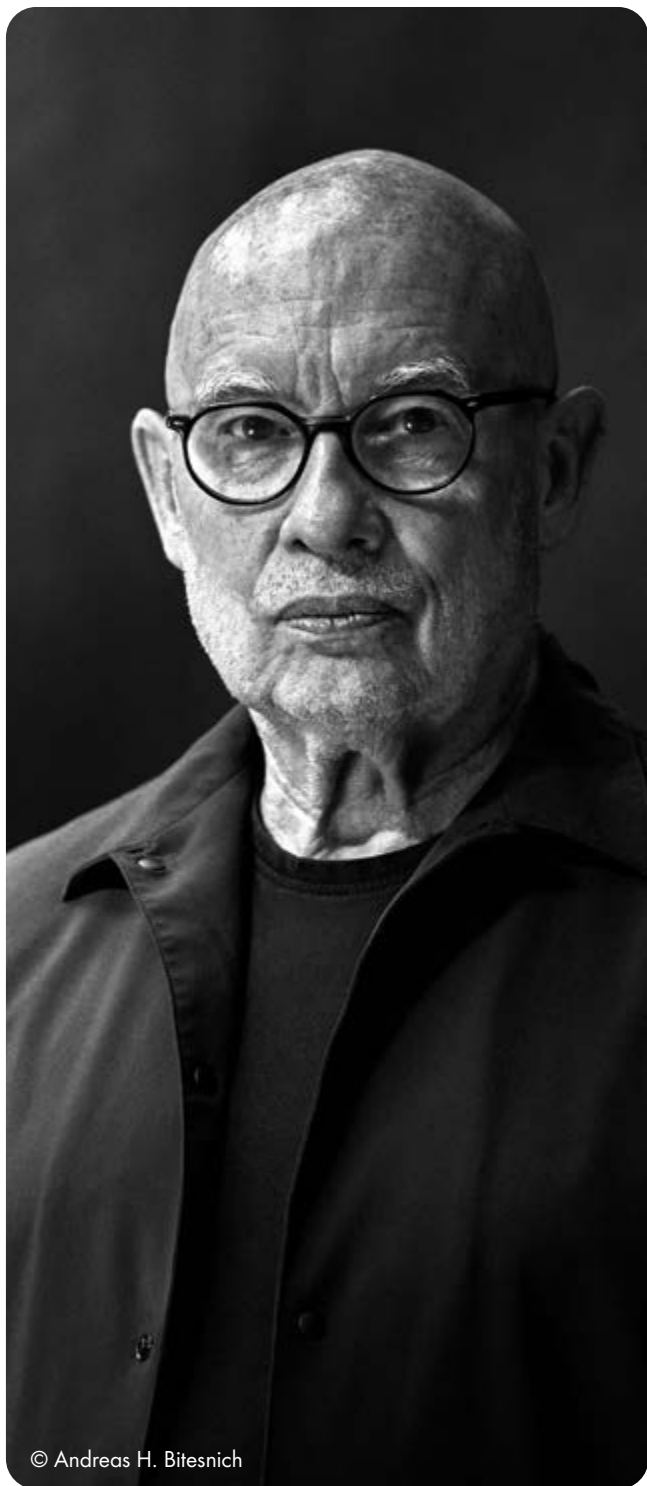
Orchestr pravidelně natáčí pro Český rozhlas a Českou televizi. Kromě realizace nahrávek pro řadu společností (Supraphon, Sony Music, IMG Records, BMG, Channel 4) zakládá filharmonie v roce 2020 svůj vlastní nahrávací label Filharmonie Brno, kde doposud vydala 6 titulů. Nahrávka *12. symfonie* Philipa Glasse z této edice byla nominována v roce 2022 na cenu ICMA. Dynamicky také rozvíjí zakázkové nahrávání pro globální klientelu v rámci Czech Orchestra Recordings.

Dějiny orchestru prošla řada českých a světových dirigentských osobností jako Břetislav Bakala, František Jílek, Petr Altrichter, Jiří Bělohávek, Sir Charles Mackerras, Jakub Hrůša nebo Tomáš Netopil. Od

sezony 2018/2019 je šéfdirigentem a uměleckým ředitelem Filharmonie Brno Dennis Russell Davies.

Od roku 2000 pořádá filharmonie letní open air festival na brněnském hradě Špilberk, v roce 2012 se stala pořadatelem renomovaných festivalů Moravský podzim, Velikonoční festival duchovní hudby a Expozice nové hudby. Zastiňuje mezinárodně proslulý dětský sbor Kantiléna, od roku 2010 se podílí na festivalu mladých hudebníků Mozartovy děti, v roce 2014 zakládá svou Orchestrální akademii.

Filharmonie Brno je dnes nejen silným hráčem na poli symfonické hudby doma i v zahraničí, ale i předním organizátorem hudební sezony druhého českého města, aktivním festivalovým pořadatelem, kreativním lídrem orchestrální dramaturgie a inovativním tvůrcem široké škály edukativních programů. Působí v neorenesančním Besedním domě, „brněnském Musikverein“ z dílny Theophila von Hansena z roku 1873, a těší se na nový moderní koncertní sál, který navrhuje tým architektů Tomasze Koniora a Petra Hrůši a akustika Yasuhisa Toyoty.

© Andreas H. Bitesnich

Dennis Russell Davies (1944) se narodil ve městě Toledo v Ohiu a vystudoval proslulou newyorskou Juilliard School. Soustavně dirigoval začal jako hudební ředitel komorního orchestru v Saint Paulu v Minnesotě (1972–1980), v letech 1977–2002 byl také šéfdirigentem newyorského Orchestru amerických skladatelů a v letech 1991 až 1996 hudebním ředitelem Brooklynské filharmonie. Od roku 1980 trvale žije v Evropě, a to nejprve v Německu jako hudební ředitel Stuttgartské státní opery (1980–1987), šéfdirigent orchestru Beethovenhalle v Bonnu, hudební ředitel Bonnské opery a Beethovenova festivalu (1987–1995). Se Stuttgartským komorním orchestrem nasnímal jako jeho šéf (1995–2006) na CD komplet 107 Haydnových symfonií. Během následujícího trvalého pobytu v Rakousku byl (od roku 1997) profesorem dirigování na salcburském Mozarteu a šéfdirigentem Symfonického orchestru Vídeňského rozhlasu, roku 2002 se stal (na patnáct let) šéfdirigentem Brucknerova orchestru a ředitelem opery Zemského divadla v Linci; tam mu byl také v roce 2014 udělen titul Generálního hudebního ředitele. V letech 2009–2016 měl též úvazek šéfdirigenta symfonického orchestru v Basileji.

Mezinárodní kritika označuje Daviese za odvážného interpreta klasického (!) repertoáru, jež nezanedbává při svém poučeném zájmu o novou a nejnovější tvorbu, živeném trvalou spoluprací a osobními vztahy s význačnými soudobými tvůrci; mezi ně patří (nebo patřili) Luciano Berio, William Bolcom, John Cage, Philip Glass, Heinz Winbeck, Aaron Copland, Lou Harrison, Laurie Anderson, Arvo Pärt, Hans Werner Henze, Kurt Schwertsik, Thomas Larcher, Balduin Sulzer a Manfred Trojahn. Jako dirigent nebo klavírista (nebo obojí současně) vydal Davies víc než 80 hojně oceňovaných snímků: kompletní symfonie Brucknerovy, Haydnovy, Honeggerovy a Glassovy, se svou ženou, klavíristkou Maki Namekawou, natočil mj. Beethovenova *Fidelia* a Mozartovu *Kouzelnou flétnu* v Zemlinského aranžmá pro čtyřruční klavír nebo Šostakovičovu *Čtvrtou symfonii* ve skladatelově úpravě pro dva klavíry.

V roce 2009 byl Dennis Russell Davies zvolen za člena Americké akademie umění a věd, v roce 2014 jej francouzské ministerstvo kultury jmenovalo komandérem Řádu umění a literatury a v roce 2017 obdržel od rakouské vlády Rakouský čestný kříž za vědu a umění I. stupně. Od sezony 2018/2019 stojí v čele Filharmonie Brno jako její šéfdirigent a umělecký ředitel. Od podzimu 2020 je i šéfdirigentem rozhlasového orchestru MDR v Lipsku a hostujícím profesorem na Janáčkově akademii múzických umění v Brně.

Více na www.dennisrusselldavies.com

Summary

Filharmonie Brno was established as the Brno State Philharmonic on 1 January 1956 and performed its first concert that very day (although not yet under that name). Since then it has held regular New Year events, thus symbolically welcoming not just the start of a new year but also celebrating its birthday – in 2024 it is the orchestra's 68th. This is a Year of Czech Music, held regularly in years ending in the number four (due to the high concentration of Czech composers' anniversaries in these years). With our American chief conductor Dennis Russell Davies, we enter 2024 with a characteristically Czech-American programme.

Dvořák's American Suite

In the dozen works **Antonín Dvořák** (1841–1904) wrote in America, of which nearly all rank among his greatest hits, the **Suite in A major** has had a rather modest profile since the beginning: while most of Dvořák's announced works were eagerly anticipated by performers, the public and critics, the *Suite* remained unnoticed; Dvořák did not live to witness its public performance in either the original piano or the later orchestral versions. He originally composed it for the piano during his second American winter, in the second half of February 1894. A year later, in January 1895, he gave it a symphonic form, thus creating an American counterpart to his much earlier and, to this day more acclaimed, *Czech Suite*.

Tap Dance Concerto

Morton Gould (1913–1996) wrote his concerto for tap dancer and orchestra in 1952, showing that there is no need to fear unusual, even curious combinations. Virtuoso footwork that the composer prescribed for the soloist, shod in special shoes, proves that tap dance is an art and not just part of a variety show. The solo part is continuously composed but does allow some measure of freedom to the soloist. In this work Gould brings together his classical training with American folk music and jazz. Appearing as soloist is **Martina Konečná**, who has danced since the age of four – first ballet, then modern dance and, ultimately, tap dance. She has regularly participated in seminars abroad and taken masterclasses from the world's top tap dancers. In 2007, she founded her own dance and tap dance studio, NO FEET, one of the most successful in Czechia, which holds courses in tap and many other dance styles.

Porgy and Bess

George Gershwin (1898–1937) acquired a copy of *Porgy* shortly after the novel's publication and was so enthused by his reading that he recast the story of the legless beggar into the opera ***Porgy and Bess*** (1935). He became acquainted with the author, DuBose Heyward, whom he visited in Charleston, South Carolina, to soak up the atmo-

sphere of life in the South. The opera was not an immediate success, but gradually it won favour with audiences in America and Europe. In an effort to bring the music to the concert stage, several suites were created, including one by **Morton Gould**.

Martinů's Le Jazz

Jazz enchanted **Bohuslav Martinů** (1890–1959) mainly during his Parisian period, serving as source of inspiration for several works. The brief, impish piece **Le Jazz** was first heard only after Martinů's death, in 1962 on the Radio Brno airwaves.

Vítězslav Mikeš, translated by Štěpán Kaňá

Resümee

Die Brünner Philharmonie wurde zum 1. Januar 1956 als Staatsphilharmonie Brünn gegründet und veranstaltete an diesem Tag auch ihr erstes Konzert, wenngleich noch nicht unter ihrem Namen. Seitdem gibt sie regelmäßig Neujahrskonzerte und begrüßt so nicht nur das neue Jahr, sondern begeht auch ihren Geburtstag; 2024 bereits den achtundsechzigsten. Es erwartet uns ein „Jahr der tschechischen Musik“. Dieses wird aufgrund der zahlreichen Jubiläen tschechischer Komponisten immer dann ausgerufen, wenn die Jahreszahl mit einer Vier endet. Mit unserem amerikanischen Chefdirigenten Dennis Russell Davies werden wir standesgemäß mit einem tschechisch-amerikanischen Programm beginnen.

Dvořáks „Amerikanische“ Suite in A-Dur

Unter den zehn amerikanischen Werken von **Antonín Dvořák** (1841–1904), von denen fast alle zu den Schaffenshöhepunkten des Komponisten zählen, nimmt die Suite in A-Dur einen eher bescheidenen Platz ein. Und das von Anfang an: Während die meisten seiner angekündigten Kompositionen damals von Interpreten, Publikum und Kritikern mit Spannung erwartet wurden, blieb die Suite weitgehend unbeachtet; Dvořák erlebte ihre öffentliche Aufführung weder in der ursprünglichen Klavierform noch in der späteren Orchesterfassung. Er schrieb sie während seines zweiten amerikanischen Winters, also in der zweiten Februarhälfte 1894, ursprünglich für das Klavier. Ein Jahr später (im Januar 1895) verlieh er dann der Suite eine symphonische Form und schuf so das amerikanische Pendant zu seiner viel älteren und bis heute berühmteren „Böhmischen Suite“.

Konzert für Steptanz

Morton Gould (1913–1996) schrieb sein „Tap Dance Concerto“ im Jahre 1952 und zeigte darin, dass man sich vor merkwürdigen oder ausgefallenen Kombinationen nicht zu fürchten braucht. Die in seiner Komposition dem Solisten vorgeschriebene virtuose Fußarbeit in den Spezialschuhen bestätigt, dass auch Steptanz zu den Künsten gehört und nicht nur zu der Varieté-Unterhaltung. Der Solopart ist in der Komposition festgeschrieben, lässt aber auch einen gewissen Freiraum für Improvisation. Das Konzert kombiniert Goulds klassische Schulung mit amerikanischer Volksmusik und Jazz. Als Solistin wird **Martina Koňáková** auftreten, die sich auf Modern Dance und Steptanz spezialisiert. Sie hat regelmäßig ausländische Seminare sowie Meisterkurse bei den besten internationalen Steptänzern besucht. 2007 gründete sie ihr eigenes Tanz- und Steppstudio NO FEET, eines der erfolgreichsten in der Tschechischen Republik.

Porgy und Bess

George Gershwin (1898–1937) erwarb den Roman „Porgy“ kurz nach dessen Veröffentlichung und war von der Lektüre so fasziniert,

dass er die Geschichte des verkrüppelten Bettlers in die Oper „Porgy and Bess“ (1935) umwandelte. Er setzte sich mit DuBose Heyward, dem Autor des Romans, in Verbindung und besuchte ihn mehrmals in Charleston, um die Atmosphäre des südlichen Lebens kennenzulernen. Der Erfolg der Oper stellte sich nicht sofort ein, aber nach und nach gewann das Werk die Gunst des Publikums in Amerika und Europa. Um seine Musik auf die Konzertbühnen zu bringen, entstanden zahlreiche Suiten, darunter auch eine von Morton Gould.

Martinůs Le Jazz

Der Jazz verzauberte **Bohuslav Martinů** (1890–1959) besonders während seiner Pariser Zeit und diente als Inspiration für zahlreiche seiner Kompositionen. Die kurze schalkhafte Komposition „Le Jazz“ wurde erst im Jahr 1962 – also nach Martinůs Tod – im Brünner Radio uraufgeführt.

Vítězslav Mikeš, übersetzt von Iva Kratochvílová

Zveme vás na

ČT **11.** a PÁ **12. 1. 2024**, Janáčkovo divadlo, 19:00

DVOŘÁK A SUK & MARTINŮ

DVOŘÁK Karneval, koncertní předehra

SUK Fantasie pro housle a orchestr g moll

MARTINŮ Symfonie č. 1

Jan Mrázek housle

Filharmonie Brno

dirigent **Robert Kružík**

ST **24. 1. 2024**, Besední dům, 19:00

SÓLO PRO BICÍ (A HOUSLE)

JODLOWSKI 24 Loops

M. IŠTVAN Psalmus niger

ŠERKŠNYTĚ Idée fixe

PÄRT Fratres, úprava pro bicí nástroje

HARRISON Koncert pro housle a orchestr bicích nástrojů

Milan Paľa housle

bicisté **Filharmonie Brno** a její **Orchestrální akademie**

ČT **25.** a PÁ **26. 1. 2024**, Besední dům, 19:00

VÍDEŇ KLASICISTNÍ, VÍDEŇ ROMANTICKÁ

SCHUBERT Kouzelná harfa, předehra

SCHUBERT Písně v úpravách různých autorů

BEETHOVEN Král Štěpán, předehra

V. M. JÍROVEC Symfonie D dur op. 12 č. 1

Christoph Prégardien tenor

Filharmonie Brno

dirigent **Dennis Russell Davies**

SO **27. 1. 2024**, Besední dům, 19:00

27. REPREZENTAČNÍ PLES FILHARMONIE BRNO

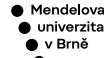
K tanci i poslechu hrají Filharmonie Brno pod taktovkou Dennise Russella Daviese, Salonní orchestr Brno, Jazz Archiv a Cimbál Classic.

Vstupenky jsou k dostání ve filharmonickém předprodeji na Besední ulici.

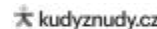
Prosíme posluchače, aby zaujali svá místa včas a vypnuli své mobilní telefony.

Změna programu a účinkujících vyhrazena.

Za podporu a spolupráci děkujeme

GRANDHOTEL BRNO

Vydala Filharmonie Brno v roce 2023 nákladem 700 výtisků

text Boris Klepal

motiv na obálce je inspirovaný stropní malbou ze zásálí Besedního domu, která představuje páva s květinami

produkce Printeco s.r.o.

redakční uzávěrka 19|12|2023

Nakladatelem skladby Tap Dance Concerto je

G. Schirmer, Inc.

Nakladatelem skladeb Porgy a Bess a Le jazz je

Schott Music GmbH.

Filharmonie Brno, příspěvková organizace

Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, ☎ +420 539 092 801

www.filharmonie-brno.cz, www.salprobrno.cz

jihomoravský kraj

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno.

Vybrané koncerty se konají za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky a Jihomoravského kraje.

www.filharmonie-brno.cz
www.salprobrno.cz

